

کتواسیدوز دیابتی DKA

کتواسیدوز دیابتی چیست؟

انسولین کمک می کند قندی که در جریان خون وجود دارد به سلولها وارد شده و در آنجا تبدیل به انرژی شود. در کتواسیدوز دیابتی چون انسولین در خون این بیماران بسیار کم است یا اصلا وجود ندارد تا قند را به داخل سلول ببرد و بسوزاند، در نتیجه قند در خون باقی مانده و مقدار آن مرتب افزایش می یابد و بدن به جای سوزاندن قند، چربی را می سوزاند و باعث افزایش ماده سمی بنام کتون در خون می شود. وقتی قند خون خیلی بالا رود کلیه ها نمیتوانند آنرا تصفیه کرده و قند به همراه ادرار دفع میشود و در همین زمان مقدار زیادی آب هم برای رقیق کردن ادرار از بدن دفع می شود. در این زمان ادرار زیاد شده و بدن دچار کم آبی می شود. در زمان کتواسیدوز ۱۰٪ آب بدن از دست میرود. در شرایطی که دفع ادرار بالا می رود، میزان قابل توجهی پتاسیم و برخی نمکها هم از راه ادرار دفع می شود.

در چه زمانی و در چه کسانی کتواسیدوز دیابتی ایجاد می شود؟

کتواسیدوز دیابتی اغلب در بچه ها و بزرگسالانی که به دیابت نوع اول مبتلا هستند ایجاد می شود ولیگاهی در بیماران بزرگسال مبتلا به دیابت نوع دوم ویا در دیابت حاملگی اتفاق می افتد. کتواسیدوز وقتی که یک بیماری دیگر مانند پنومونیا هر بیماری تب دار، اسهال و یا استفراغ وجود دارد و یا زمانی که مصرف داروی دیابت و یا یک دوز انسولین فراموش شده است اتفاق می افتد. گاهی کتواسیدوز اولین نشانه ابتلا به دیابت است ولی اگر از علائم دیابت و یا کتواسیدوز دیابتی اطلاع داشته باشید، می توان از آن پیشگیری نمود.

چگونه می توان از بروز کتواسیدوز در منزل جلوگیری نمود؟

اگر به دیابت نوع ۱ مبتلا هستید مرتباً میزان قند خون خود را چک کنید به ویژه اگر دچار عفونت شده اید یا در شرایط بیماری خاصی قرار دارید این کنترل را به فواصل کمتر (هر ۳ تا ۴ ساعت یکبار) انجام دهید اگر میزان قند خونتان ۲۵۰ بالاتر بود ادرار خود را از نظر کتون بررسی کنید. به میزان کافی آب بنوشید و مراقب هر گونه علائم عفونت در بدن خود باشید.

اگر پزشک به شما دستور خاصی برای مصرف انسولین کوتاه اثر در موقعیتهای خاص داده است آنرا به خوبی به یاد داشته باشید تا بتوانید در زمان افزایش ناگهانی قند خون یا کتون ادرار از آن استفاده نمایید.

اگر غذا نخورده اید، انسولین را قطع نکنید. بدن شما همیشه به انسولین نیاز دارد. برای این شرایط خاص و تغییر دوز انسولین از پزشک خود کمک بگیرید.

چگونه می توان متوجه شد که ممکن است کتواسیدوز اتفاق بیفتد؟

اگر همیشه احساس تشنگی می کنید، زیاد ادرار می کنید و احساس خستگی شدید و خواب آلودگی دارید، ممکن است دچار کتواسیدوز دیابتی شده باشید. سایر علائم کمک کننده عبارتند از:

کاهش اشتها، استفراغ، درد شکمی، نفس نفس زدن، خشکی غیر معمول پوست، خشکی دهان، افزایش ضربان قلب، فشار خون پایین، بوی خاص میوه ای در بازدم. قند خون بالای 250 mg/dL می تواند یک پیش آگهی برای کتواسیدوز باشد.

چه زمانی باید به پزشک مراجعه کنید؟

- اگر دوبار قند خونتان بالای 200 mg/dL باشد.

- اگر قند خون زیر ۷۰ است و علائم کاهش قند خون داشته باشید

- اگر میزان کتون ادرار در تستهای خانگی بالا رفته است.

- اگر حداقل یکبار استفراغ کرده اید و یا دچار اسهال (۵ بار یا بیشتر طی ۶ ساعت) شده اید.

- اگر علائمی از عفونت مانند تب، گلودرد، زخم گلو دارید.

درمان این بیماری، تجویز مایعات وریدی، داروهای برای پایین آوردن قند خون و استفاده از نمک و پتاسیم برای اصلاح برخی اختلالات در بدن است.

چه زمانی باید برای بستری به بیمارستان مراجعه کنید؟

زمانی که بیمار دیابتی به شدت بد حال است، دچار کم آبی شده است، گیج بوده و یا بسیار ضعیف است.

اگر علائم دیگری از جمله درد قفسه سینه، درد شدید شکمی به هم راه استفراغ یا تب و نفس نفس زدن دارد.

کتواسیدوز دیابتی چگونه درمان می شود؟

کتواسیدوز دیابتی در ۹۵٪ موارد به خوبی درمان میشود ولی اگر بدون درمان باقی بماند، بیمار به کما می رود و ممکن است منجر به مرگ شود. اغلب موارد بیماران مبتلا به کتواسیدوز در بیمارستان بستری می شوند.

آموزشهای حین بستری:

- توضیح در رابطه با علائم بیماری و اینکه بیماران به محض بروز علائم به پزشک اطلاع دهند.

- افتراق بین علائم کاهش و علائم افزایش قند خون و آموزش در رابطه با کنترل علائم.
- آموزش در رابطه با حفظ و مراقبت از اتصالات و سرم تراپی
- آموزش در مورد عوارض احتمالی داروها
- آموزش در خصوص پرهیز از ورزشهای سنگین برای پیشگیری از افت قند خون
- آموزش در مورد افزایش تعداد وعده های غذایی با حجم کم

آموزشهای حین ترخیص:

- همیشه کارت دیابت خود را همراه داشته باشید تا در مواقع اورژانس اطرافیان بتوانند بهترین عملکرد را داشته باشند
- آموزش در رابطه با تزریق انسولین به صورت زیر جلدی و محل‌های صحیح تزریق
- برای تنظیم قند خون از دستگاه قند خون در منزل استفاده کنند
- محدود کردن مصرف مواد غذایی نشاسته ای و آرمیوه های صنعتی
- استفاده از غذاهای آبیژ - بخارپز میوه های تازه و سبزیجات
- آموزش در مورد ورزشهایی مثل پیاده روی ، شنا و دوچرخه سواری طبق نظر پزشک
- مرتب جهت ادامه درمان بصورت ادواری به پزشک معالج خود مراجعه کنید

تهیه و تنظیم : تیم آموزش سلامت بیمارستان زمستان ۱۴۰۱

فهرست منابع:

- سایت ویکی پدیا دانشنامه آزاد
- دانشنامه رشد
- بروئر سوذارث
- www.ir.Teb.com